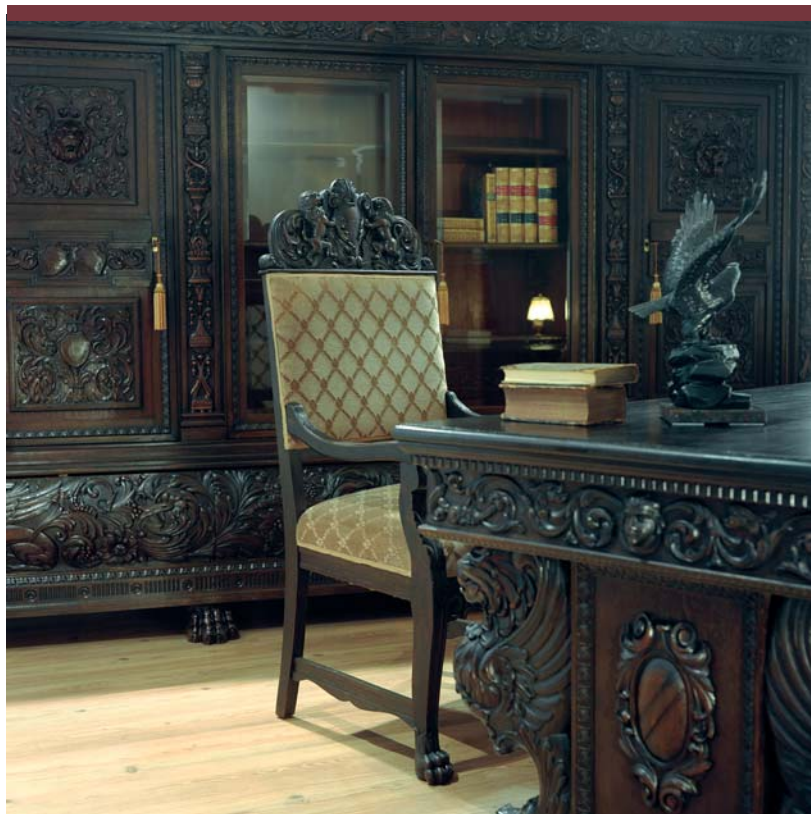

Darbo kambarys, dvelkiantis senove

Rubriką pristato antikvarinių vertybių salono „Amžinos vertybės“ įkūrėja Jurgita Žvirblytė

Darbas – viena sričių, padedančių atsiskleisti žmogaus individualumui. Taigi neretai jis suvokiamas kaip vertybė, kadangi kūrybingai dirbdamas žmogus gali įprasminti savo gyvenimą. Vis dėlto visada slypi pavojus prarasti savo individualumą – juk dažnai susitapatiname su kompanijos, kurioje dirbame, veidu, supanašėjame su kolegomis, pasimetame tarp svetimų standartų ir savo gyvenimo stiliaus. Kad išsaugotume asmeninį individualumą, dirbdami turime sukurti ypatingą, mūsų pačių pasaulį atspindinčią aplinką. Tam tikslui visada tiks antikvariniai baldai ir detalės.

Darbo kambarys praeityje ir šiandien

Darbo kambarys ar kabinetas – tai vieta, kur darbo procesą paverčiame kūrybiška ir perspektyvia veikla. Šiandien daugelis mūsų siekia dirbti malioje aplinkoje, gražiai ir jaukiai įrengtoje darbo vietoje, skatinančioje produktyviai dirbti. Tačiau jei atsigręšime į istoriją, pastebėsime, kad tokių kambarių atsiradimą ir paplitimą lėmė žmonių socialinė padėtis ir išsilavinimo

mas. Mokslas praeityje nebuvo visiems prieinamas, tam reikėjo nemažai pinigų, tad ilgą laiką tai buvo kilmingų turtingųjų ir dvaininkijos atstovų privilegija. Tituluoti asmenys, sudarę nedidelę apsišvietusių žmonių dalį, norėdami pabrėžti savo statusą darbo kambarius ir namų bibliotekas įrengdavo itin prašmatniai. Pvz., Prancūzijos karaliaus Liudviko XV rašomasis stalas buvo gaminamas ir dekoruojamas net devynerius metus.

Tačiau 18 a. sklandžiusios švietėjiškos idėjos ir 19 a. įvykusi pramonės revoliucija lėmė vidurinėsios klasės augimą, išsilavinu-

skirtinį veidą, padedantis jo šeimininkui reprezentuoti, organizuoti ir kurti, t. y. suteikiantis visa, kas svarbu žmogui dirbant ir save realizuojant.

Kabineto kilmė ir formos

Viduramžiais ir Renesanso laikotarpiu kabinetu buvo vadintos kilnojamosios skrynios, primenančios dėžes su dvivėrėmis durimis, kurių viduje būdavo įtaisyti nedideli stalčiukai arba dėžutės. Tokio tipo baldas buvo sukurtas Ispanijoje. Jis buvo masyvių

sių žmonių gausėjimą ir profesijų diferenciaciją. Taigi darbo kambariai ar kabinetai tapo neatskiriama namų dalimi. Pramonės įmonės ėmė gaminti specialiai darbo kambariams skirtus baldus: rašomuosius stalus, knygų spintas, lentynas, krėslus. Pradėta kalbėti apie vyraujančias madas, stilius, formų ir tipų skirtumus.

Nors vis dar esame įpratę išskirti visuomenės „kilminguosius“, kitaip tariant, elitą, daugelis mūsų šiandien galime turėti tai, kas praeityje buvo tik „mėlynojo kraujo“ žmonių privilegija ir puošmena. Antikvariniais baldais apstatytas ir originaliomis interjero detalėmis puoštas darbo kambarys visada bus *kitoks* – turintis iš-

formų, puoštas medžio raižiniais. Kai kurios skrynios buvo pritaikytos rašyti, todėl priekyje jos turėjo atlenkiamą nuožulnią plokštumą, reguliuojamą skaitymo stovą, o viduje būdavo įtaisyti rašalinė ir žvakės laikiklis.

Jau 17 a. buvo rengiami didieji kabinetai, kurie būdavo apstatomi darbo kambariui reikalingais baldais: rašomaisiais stalais, krėslais ir knygų spintomis (*bureau cabinet*). Darbo kambarius puošę baldai pasižymėjo įvairiausiomis formomis ir medžiagomis, nes kiekvienam laikmečiui buvo būdingas išskirtinis architektūros ir interjero stilius. Reikia pabrėžti, kad darbo kambario baldai nuo

kitų skyrėsi funkcionalumu ir praktiškumu, pvz., darbo stalai būdavo dvipusiai, su ištraukiamomis detalėmis, paslėptomis lentynėlėmis ir stalčiukais, krėslai – masyvūs, skirti vyrams, arba elegantiški ir lengvi – moterims. Tokie antikvariniai daiktai šiandien žavi praeities meistrų išmone ir gebėjimais.

Nors šių baldų puošyba ir formos labai priklausė nuo vyraujančio to laikmečio stiliaus, kai kurie tipai ligi šių dienų vadinami buvusių šeimininkų (dažniausiai monarchų ar garsių šalies veikėjų) vardais. Ypač tai būdinga rašomiesiems stalams, pvz., stalas „Bureau Mazarin“ buvo pavadintas 17 a. Prancūzijos kardinolo ir politikos vardu. Svarbiausia šio baldo ypatybė – aštuonios kojos, kurios po keturias jungiamos H arba X raidžių forma. Itin puošnūs cilindro formos sekreteriai 18 a. buvo vadinami „Bureau du Roi“ („Karaliaus stalas“). Pavadinimas kilęs iš tų laikų, kai buvo sukurtas itin prašmatnus, sudėtinga marketri technika (pranc. *marqueterie* – inkrustacija) dekoruotas Prancūzijos karaliaus Liudviko XV stalas, ligi šių dienų stovintis Versalyje, karaliaus darbo kabinete.

Kabinetiniai baldai stovėdavo ir namų bibliotekose ar damų buduaruose. Nuo to taip pat priklausė, kokios bus baldų formos ir tipai. Pvz., 18–19 a. moterų buduaruose stovėdavo nedideli, itin

elegantiški sekreteriai, vadinamieji „Bonheur du jour“ („Daytime delight“). Tokie rašomieji stalai išsiskyrė lengvomis formomis ir linijomis. Stalas „Bonheur du jour“ dažniausiai turėjo vieną stalčių, paauskštintą spintelę viršuje ir ilgas riestas arba tiesias kojas. Ligi šių dienų išlikę šie grakštūs stalai mintimis priverčia grįžti į nuostabų, paslaptinę ir romantišką moters pasaulį, kai buvo puoselėjama laiško rašymo kultūra, etiketas.

Antikvariniai darbo kambario baldai pasižymi ne tik formų, puošybos elementų, stilių įvairove, bet ir gebėjimu atspindėti praeityje gyvenusių ir dirbusių žmonių gyvenimą. Vieni dvelkia biurokратиškumu, kiti – karališka didybe, treči – moteriška gracija. Reprezentuojantys ir funkcionalūs, paliesti šlovingų šimtmečių istorijos, jie ištikimai tarauja lig šių dienų, tapdami naujų pasiekimų liudytojais.

Antikvarinių vertybių salonas „Amžinos vertybės“
Dynos g. 7 / Ašmenos g. 3–14, Vilnius
Tel. + 370 5 231 2375
Fax + 370 5 231 2475